

Čís. 165.

Obmezení dědice tak zvaným fideicommissum ejus, quod supererit nutno knihovně poznamenati při nemovitostech, k nimž se vztahuje. Ohledně svršků, tímto obmezením zatížených, jistoty dáti netřeba.

(Rozh. ze dne 6. května 1919, R I 167/19.)

Zůstavitel A. učinil v poslední vůli svou manželku universální dědičkou a substitoval jí své sourozence v ten způsob, že má se jim dostati jen toho, co po smrti dědičky zde z pozůstalého majetku ještě bude. Pozůstalost, k níž patřily jednak nemovitosti, jednak cenné papíry, byla pozůstalé vdově ve smyslu poslední vůle odevzdána. Zajištění substitutů nebylo na pozůstalostním soudě ani navrženo, ani tímto nařízeno. Proti odevzdací listině podali substituti rozklad, po případě rekurs, domáhající se toho, by substituce byla na pozůstalostních nemovitostech knihovně poznamenána a dědičce uloženo, by ohledně poděděných cenných papírů poskytla sirotčí jistotu. Pozůstalostní soud (okresní soud v Teplicích) rozkladu nevyhověl. Rekursní soud (krajský soud v Litoměřicích) dal rekursu místa a rozhodl ve smyslu rekursního návrhu v podstatě z těchto důvodů: Stěžovatelé opomenuli sice navrhnouti za projednání pozůstalosti, by učiněna byla opatření, jichž se nyní domáhají. Ježto však pozůstalostní soud rozkladu nevyhověl, není závady, by toto jeho rozhodnutí bylo věcně prozkoumáno. Rekurs jest ospravedlněn. Jest arcí pravdou, že ustanovení § 158 nesp. říz. má na zřeteli ustanovení §u 613 obč. zák. a toto k danému případu se nevztahuje, ponechává zde ponechává se dědičce, by se zděděným majetkem mezi živými volně nakládala. Nicméně nutno, hledíc k doslovu §u 158 nesp. říz. a k vykládacímu pravidlu § 6 obč. zák., onoho předpisu i zde použiti. Nelze také tvrditi, že zůstavitel, ponechav dědičce, by se zděděným majetkem mezi živými volně vládl, jí ohledně svršků dání jistoty výslovně nebo mlčky prominul.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu dědičky ohledně knihovní poznámky nevyhověl, ve příčině cenných papírů však příkaz rekursního soudu zrušil.

Důvody:

Správně uvádí dovolací stížnost, že v přítomném případě jedná se o fideicommissum ejus, quod supererit, takže závazek substituční vztahuje se jen na to, co po smrti fiduciára, jenž v jednání mezi živými ohledně dědictví nemá býti nijak obmezen, z dědictví převzatého zbude. Nicméně i v takovém případě jest substitut zůstavitelem za dědice povolán a proto jest tu opravdová fideicommissární substituce, třeba se na ni ustanovení §u 613 obč. zák. nevztahovalo. Jelikož pak v §u 158 nesp. říz. substituce, pokud se dotýká nemovitostí, musí bezvýjemně na nemovitosti ty ve veřejných knihách býti zapsány, a zajištění toto ohledně nemovitostí ani zůstavitelem nemůže býti sleveno, takže z moci úřední na ně naléhati dlužno, tož správně rekursní soud nařídil,

že substituční závazek ovšem v objemu zůstavitelem určeném na nemovitostech zděděných při vkladu vlastnictví pro fiduciára v pozemkové knize zapsán býti má a ve smyslu tom též naříkané rozhodnutí pokud se týče odevzdací listinu doplnil. V tom směru jeví se tedy dovolací stížnost bezdůvodnou, aniž jest třeba, by obmezení substitučního závazku zvláště bylo ještě blíže objasňováno, poněvadž v odevzdací listině jest obsaženo a při zápisu do knih vedle §§ 5 a 12 knih. zák. poukaz na tuto listinu zajisté postačí. Naproti tomu nelze rekursnímu soudu přisvědčiti v tom, že zůstavitel v testamentu neslevil fiduciáru dání jistoty ohledně pozůstalých svršků. Uznáno-li mezi stranami, totiž fiduciárem a substituty právoplatně, že zůstavitel nechtěl prvnějšího obmeziti ve vlastnickém právu, takže substituční závazek vztahovati se může jen na to, co po smrti fiduciára zbude, pak chtěl zůstavitel zajistiti substitutu zajisté jen p o s l o u p n o s t, neměl však v úmyslu zajistiti mu také p o z ů s t a l ý m a j e t e k (dědictví). Neměl-li ale zůstavitel úmyslu zajistiti substitutu dědictví vůbec, pak leží v tom i slevení fiduciáru dání jistoty vůbec, tedy i za pozůstalé svršky, proto zajištění takového vedle § 158 nesporn. pat. ohledně svršků potřeba není a nařízení jeho k důvodné stížnosti z usnesení rekursního soudu vyloučiti slušelo, zůstavši obmezeno jen na nemovitosti, pro které citovaným zákonným ustanovením kategoricky jest předepsáno.

Čís. 166.

Otálí-li vnucený pachtěr s placením pachtovného, lze buďto na jeho účet a nebezpečí provésti opětnou dražbu nebo zřídit k návrhu vymáhajícího věřitele nebo dlužníka opatrovníka, pokud se týče zmocnění vymáhajícího věřitele, by dlužné pachovné na vnuceném pachtýři žalobou a exekucí vymáhal.

(Rozh. ze dne 6. května 1919, R I 168/19.)

A., vnucený pachtěr hostinské živnosti, nezaplatil včas pachtovného a neučinil tak ani, když exekucním soudem byl k tomu vyzván. K návrhu vymáhajícího věřitele vydal pak e x e k u č n í s o u d (okresní soud v Karlových Varech) usnesení, jímž uložil vnucenému pachtěři, by dlužné pachtovné s úroky z prodlení do 14 dnů pod důhonem práva na soudě složil. K rekursu vnuceného pachtěře změnil r e k u r s n í s o u d (krajský soud v Chebu) usnesení exekucního soudu a zamítl návrh vymáhajícího věřitele, uváživ toto: Tím, že nebyla dodržena platební lhůta, nastaly účinky prodlení. Jaké to účinky jsou, lze seznati ze zákona a pachtovních podmínek. Dle § 340, odst. 2. ex. ř. dlužno v případech, kde zabavené právo dává se veřejnou dražbou do pachtu tomu, kdo nejvíce podal, použití obdobně ustanovení o dražbě zabavených svršků. Tu pak stanoví § 278, odst. 3 ex. ř., že, nesložil-li vydražitel kupní ceny do ukončení dražby, věc, jemu přiklepnutá v témže termínu znova se prodraží. Používající obdobně tohoto ustanovení určují v případě, o nějž tu jde, dražební podmínky, že, ocitne-li pachtěr s placením pachtovného v prodlení, jest vymáhající věřitel oprávněn, by na zbývající ještě dobu pachtu dal provésti opětnou dražbu na účet a nebezpečí pachtěře, jenž ručí pak